

65
MT

FACTS

L-Aġenzija Ewropea għas-Saħħa u s-Sigurtà fuq il-Post tax-Xogħol

ISSN 1725-7069

Id-drittijiet tiegħek għal xogħol sigur u mhux perikoluż għas-saħħa – pariri għaž-żgħažagħ

Jekk ikollok incident jew tagħmel ħsara lil saħħtek waqt li tkun fuq ix-xogħol jista' jkollok tgħix bil-konsegwenzi għal ħajtek kollha, u din mhix ċajta. Dan il-fuljett jipprovi informazzjoni dwar id-drittijiet u r-responsabbiltajiet tiegħek. Hemm fuljett ieħor li jkopri perikli li għandek toqgħod attent għalihom.

X'inhu dan l-għajeb kollu?

Skond statistika Ewropea, ir-rata ta' korriment fuq il-post tax-xogħol hija 50% oghla għaž-żgħažagħ ta' bejn it-18 u l-24 sena minn dik ta' ħaddiema ta' etajiet oħra. Kull sena, mijiet ta' eluf ta' żgħažagħ fl-Ewropa jgarrbu incidenti jew mard minħabba x-xogħol tagħhom. Sfortunatament, xi wħud jitolfu ħajjithom u fit lanqas biss jirnexxihom itemmu l-ewwel jum ta' xogħol tagħhom qawwijn u shaħ. Mard u kundizzjonijiet oħra ta' saħħa relatati max-xogħol, bħalma huma l-kanċer, l-uġiġh fid-dahar u t-telf tas-smiġh, jizviluppaw bil-mod il-mod fuq medda ta' żmien. Il-biċċa l-kbira ta' dawn it-traġedji jkunu setgħu ġew prevenuti.

Bħala żagħżuġ/a li tkun għadek kif qed tibda taħdem, inti tista' tkun f'riskju akbar jekk tkun għadek m'intix fizikament kif ukoll mentalment matur għal kollox; u jekk għadek taħt it-18-il sena, skond il-liġi inti ma tistax tagħmel ċerti xogħlijiet perikolużi.

Minbarra dan, inti tkun għadek ġdid kemm għall-post tax-xogħol kif ukoll għax-xogħol stess, u allura ma jkollokx biżżejjed esperjenza tax-xogħol, għarfien dwar ir-riskji għas-saħħa u s-sigurtà li jista' jkun hemm fuq il-post tax-xogħol, x'għandu jagħmel min jimpjegak dwar dawn, u x'għandek tagħmel dwarhom int. Il-kapaċità li tagħraf potenzjal ta' periklu u għalhekk li taħdem fis-sigurtà tirrikjedi sens komun, iżda wkoll osservazzjoni, taħriġ u esperjenza. Int għandek id-dritt li turi d-dubji tiegħek rigward affarijiet li jidhru perikolużi, iżda jista' jagħti l-każ li ma tħossokx kunfidenti biżżejjed sabiex titkellem, jew inkella li tagħlaq għajn waħda għal dawn il-perikli sabiex turi lil min jimpjegak u lill-kollegi tiegħek kemm int herqan u kemm ma tibżax.

Dawn huma biss statistiċi?

Tfajla ta' 17-il sena, li kienet qed taħdem ma' furnar matul il-vaganzi tas-sajf tagħha, tilfet parti minn subgħajha f'magna tal-furnar. Kienet ilha biss siegħa taħdem meta idha ngibdet għal ġol-magna. L-ilqugh ta' sigurtà (*safety device*) kien diġà ġie rrapportat li kellu l-ħsara iżda ma kien hemm l-ebda pjan li jissewwa. F'dan il-każ, la t-tfajla ma kienet ingħatat taħriġ adegwat rigward il-magna u lanqas ta' fuqha ma kien jaf li kienet qed tuża l-magna.

Ġuvni ta' 18-il sena li kien jaħdem f'sit ta' kostruzzjoni miet minħabba l-feriti li kien garrab meta t-tagħbija ta' 750 kilogrammi ta' krejn waqgħet fuqu minn għoli ta' 5 metri. Il-ħaddiema żgħažagħ ma ngħataw xogħlijiet adegwati u lanqas it-taħriġ meħtieġ, u l-kumpanija ma kellhiex wisq heġġa sabiex issegwi l-proċeduri ta' sigurtà kif meħtieġ.

Kwistjonijiet importanti

Is-saħħa u s-sigurtà mhijiex biss ftit regoli stupidi u ta' dwejjaq. L-għan tas-saħħa u s-sigurtà huwa li inti tkun sigur u b'saħħtek issa u li jiproteġilek saħħtek fil-ġejjieni sabiex tkun tista' tgawdi ħajtek bl-aħjar mod. M'għandekx tqiegħed ħajtek fil-periklu fuq il-post tax-xogħol.

Minbarra li għandek tkun fis-sigurtà inti, hemm bżonn li tkun taf ukoll kif għandek taħdem mingħajr ma toħloq riskji għall-kollegi tiegħek. Aħseb ftit dwar kif tħossok kieku kellha tiġri xi haġa traġika lil xi hadd minn shabek tax-xogħol minħabba xi haġa li tkun għamilt int, anki jekk ma jkunx tort tiegħek.

Għalhekk huwa importanti li tkun taf dwar is-saħħa u s-sigurtà fuq il-post tax-xogħol, x'suppost għandu jagħmel min jimpjegak sabiex jiproteġik kif ukoll x'għandek tagħmel inti stess u x'inhuma d-drittijiet tiegħek.

L-imgħallem huwa responsabbli għas-sigurtà tiegħek

Kull min jimpjega għandu obbligu legali u morali illi jiproteġik. Dawn għandhom jidentifikaw ir-riskji għas-saħħa u s-sigurtà fuq il-post tax-xogħol, jevalwaw ir-riskji, u jimplimentaw miżuri ta' prevenzjoni. Kwalunkwe haġa li tista' tkun kawża ta' mard jew incident tikkostitwixxi periklu. Ir-riskju huwa l-probabbiltà illi dan il-periklu jsir realtà. Il-maġġoranza ta' l-incidenti jsiru minħabba li ma tkunx saret evalwazzjoni tar-riskju kif xieraq jew inkella ma jkunux ittieħdu passi sabiex jiġu kkontrollati r-riskji. Xi problemi jinkludu l-istorbju, sustanzi kimiċi, ġarr, wajers mitluqin ma' l-art, il-fatt li wieħed ipogġi quddiem skrin tal-komputer il-gurnata kollha, kif ukoll it-trattament ħażin (*bullying*) mill-manijers u mill-kollegi. Min jimpjega għandu wkoll l-obbligu li jipprovi protezzjoni specifika għal gruppi ta' ħaddiema li jistgħu jkunu f'riskju akbar, inklużi l-ħaddiema żgħažagħ. Per eżempju, min iħaddmek għandu jtik xogħol li int tkun kapaċi tagħmlu u għandu jiżgura li int ikollok superviżjoni adegwata.

Iktar protezzjoni jekk int taħt it-18-il sena

Jekk int taħt it-18-il sena, japplikaw protezzjonijiet speċjali għalik. Inti speċifikament ma tistax tagħmel xogħol li:

- m'għandekx kapaċità fiżika jew psikoloġika biżżejjed għalih;
- jesponik għal sustanzi tossiċi;
- jesponik għal radjazzjoni li tagħmel il-ħsara;
- jinvolvi riskji għas-saħħa minħabba temperaturi, storbju jew vibrazzjonijiet estremi;
- jista' jkun kawża ta' incidenti minħabba l-fatt li m'għandekx esperjenza jew taħriġ jew li m'intix attent għas-sigurtà.

Sakemm: inti għandek iktar mill-età minima li toħroġ mill-iskola, jekk dan ikun neċessarju għat-taħriġ vokazzjonali tiegħek, jekk għandek superviżjoni kompetenti u jekk min jimpjegak jista' jagħti garanzija li inti tkun protett b'mod adegwat.

Il-fuljett 'Protezzjoni għaż-żgħażaġh fuq il-post tax-xogħol' jipprovdi aktar dettalji dwar restrizzjonijiet ta' xogħol, età u ħin, u l-limitazzjonijiet stretti skond l-età dwar xogħol 'ħafif' fil-vaganzi u wara l-iskola li tista' tagħmel jekk inti taħt l-età minima li toħroġ mill-iskola u jekk inti għandekx permess taħdem. Iċċekkja eżattament x'tgħid il-leġiżlazzjoni nazzjonali.

Qum fuq tiegħek – Kun af id-drittijiet tiegħek

Int għandek id-dritt:

- li tkun taf il-perikli li hemm fuq il-post tax-xogħol tiegħek, x'għandek tagħmel biex tiproteġi s-sigurtà tiegħek, u x'għandek tagħmel f'każ li jseħh xi incident jew li jkun hemm emerġenza.
- li tingħata informazzjoni, struzzjonijiet u taħriġ dwar dawn il-kwistjonijiet li għandhom ikunu speċifiċi għax-xogħol tiegħek u jingħataw bla ħlas.
- li tingħata t-tagħmir ta' protezzjoni meħtieġ, u li tingħata dan b'xejn.
- li tipparteċipa, li tistaqsi mistoqsijiet, li tagħmel rapporti dwar prattiċi jew kundizzjonijiet perikolużi, u billi tiġi kkonsultat minn min jimpjegak rigward kwistjonijiet ta' sigurtà.

Jekk għandek xi dubji dwar is-sigurtà ta' kwalunkwe aspekk tax-xogħol tiegħek u ta' dak li inti tiġi mitlub li tagħmel, għandek id-dritt u r-responsabbiltà li tgħarraf lil ta' fuqek bid-dubji tiegħek. Fl-aħħar mill-aħħar, għandek id-dritt li tirrifjuta li tagħmel xogħol li mhux sigur. M'għandekx għalfejn tagħmel xogħol perikoluż għas-sempliċi raġuni li talbek tagħmlu l-imgħallem jew inkella għax ħaddiehor jagħmlu wkoll.

Qum fuq tiegħek – agixxi b'responsabbiltà

Is-sigurtà m'hijiex kwistjoni li tikkonċerna biss lil min jimpjegak, u x-xogħol m'huwiex logħba. Skond il-liġi, inti għandek tiegħu ħsieb tiegħek innifsek u ta' ħaddiehor, u għandek tikkoopera ma' min jimpjegak dwar kwistjonijiet ta' saħħa u sigurtà. Per eżempju, inti għandek:

- tosserva r-regoli, l-istruzzjonijiet u t-taħriġ kollu relatat mas-sigurtà, inklużi dawk sabiex ikun jista' jintuża apparat u makkinarju, tagħmir ta' sigurtà jew tagħmir għall-protezzjoni personali, bħalma huma l-ingwanti jew il-maskri; u
- tirraporta kwalunkwe periklu għas-saħħa u s-sigurtà lil ta' fuqek.

Kif tista' tikseb l-għajnuna

- Tkellem ma' l-imgħallem dwar il-problema.
- Tkellem mar-rappreżentant tas-saħħa u s-sigurtà tal-ħaddiema tiegħek, jew lit-trejdjunjin jekk hemm waħda.
- Jekk hemm tabib, infirmier jew personal ieħor tas-saħħa, kellimhom. U jekk tmur għand it-tabib tal-familja b'xi lment, għidlu bix-xogħol li tagħmel.
- Tkellem mal-ġenituri tiegħek.
- Tkellem ma' l-għalliema jekk għadek tircievi edukazzjoni jew għarraf lil min jorganizza l-esperjenzi tax-xogħol u t-tqasim tal-postijiet tax-xogħol.
- Tkellem ma' persuna adulta li tafda fiha.
- Jekk ikun hemm bżonn, ikkuntattja lill-Awtorità għas-Saħħa u s-Sigurtà fuq il-Post tax-Xogħol sabiex tagħmel ilment.

Kun af aktar: riżorsi dwar iż-żgħażaġh u s-sigurtà fix-xogħol minn fuq <http://ew2006.osha.eu.int/>; informazzjoni dwar perikli u riskji individwali fuq diversi postijiet tax-xogħol minn fuq <http://osha.eu.int>; sorsi ta' informazzjoni jinkludu l-awtorità nazzjonali tiegħek għas-saħħa u s-sigurtà, it-trejdjunjins u l-assoċjazzjonijiet tal-kummerċ.

Awtorità għas-Saħħa u s-Sigurtà fuq il-Post tax-Xogħol:
<http://www.osha.org.mt> email: osha@gov.mt

Att Legali 91 ta' l-2000 dwar il-Protezzjoni taż-Żgħażaġh fuq il-Post tax-Xogħol:

http://www.osha.org.mt/docs/laws/oshs_al_91_00.pdf

Att Legali 283 ta' l-2004 dwar il-Protezzjoni taż-Żgħażaġh fuq il-Post tax-Xogħol (Emenda): http://www.osha.org.mt/docs/laws/oshs_al_283_04.pdf

L-Aġenzija Ewropea għas-Saħħa u s-Sigurtà fuq il-Post tax-Xogħol

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tel. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83
E-mail: information@osha.eu.int